CZĘŚĆ XLV — № 28. ROK 23 — (1852.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI. Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{15}{27}$ Kwietnia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{14}{26}$ Kwietnia.

NOWINY DWORU.

W przeszłą Niedzielę, 6 Kwietnia, PP. baron *de Seebach*, Poseł nadzwyczajny i Minister pełnomocny Króla Jmci Saskiego i kawaler *de Paiva*, Poseł nadzwyczajny i Minister pełnomocny Najwierniejszej Królowej Jmci (Królowej Portugalii) mieli zaszczyt złożyć N. Cezarzowi swe pożegnania, z powodu odjazdu swego.

— Dwór Cesarski przywdział żałobę na dni dwanaście ze zwyczajnemi podziałami, zaczynając od 7 Kwietnia, z powodu zejścia Jego Królewskiej Wysokości Xiążęcia Pawła Wirtembergskiego.

Przez Rozkaz dzienny Cesarski, w Wydziale Wojskowości, z dnia 4 Kwietnia, uwolnieni zostają na urlop do wód mineralnych w Niemczech, dla poratowania zdrowia, Jenerałowie jazdy, Dowódzcy korpusów: 1-go *Siewers* na 3 miesiące i 4-go, Jenerał-adjutant baron *Osten-Sacken*, na 4 miesiące.

— Przez Rozkaz dzienny Cesarski, w Wydziale służby Cywilnej z d. 9 Kwietnia, Najwyżej Rozkazano: Towarzyszowi Ministra Skarbu, Sekretarzowi Stanu, Senatorowi *Brokowi*, objąć zarząd Ministerstwa Skarbu w charakterze Sekretarza Stanu, Zarządzającego takowém Ministerstwem. — Zatwierdzony zostaje na urzędzie, obrany przez szlachtę, Marszałek powiatu Dynaburgskiego, uwolniony w roku 1837 z korpusu Inżenjerów Dróg Kommunikacyj, z rangą Majora, hrabia *Plater*; — Dymissyonowany Radzca Dworu *Nesterowicz*, zostaje na nowo przyjęty do służby i mianowany Urzędnikiem do poruczeń szczególnych Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu Królestwa Polskiego w dawnej randze Assesora Kollegialnego; — Radzca Honorowy, Architekt do budowania Cerkwi prawosławnych w dobrach Skarbowych gubernij Zachodnich *Iwanow*, przeniesiony zostaje do Tyflisu, na Architekta miejskiego.

— Przez Reskrypta Cesarskie, z dnia 29 i 30 Marca, najłaskawiej mianowani kawalerami orderów: Św. Alexandra Newskiego, Prezes Kantoru Dworu, Wielki Marszałek Dworu hrabia *Szuwałow;* Ober-Prokuror Najśw. Rządz. Synodu, Jenerał-porucznik, Jenerał-adjutant hrabia *Protasow;* Radzcy Tajni: Członek Kommisyi Prośb i Rady Opiekuńczej Petersburskiego Domu Wychowania (Podrzutków) *Szeremetiew*, i Sekretarz Stanu do spraw zakładów Cesarzowej Maryi *Hoffmann;* — do tego orderu zostali zaliczeni Najprzewielebniejsi Arcybiskupi: Kazański *Grzegorz*, Irkutski, Nerczyński i Jakutski *Nilus*, (pierwszy z nich otzymał ozdoby orderu z brylantami); — Orła Białego, Senator, Jenerał piechoty *Otroszczenko* i Inspektor miejscowych arsenałów Jenerał-porucznik *Łowcow;* — Św. Włodzimierza 2 klassy, Komendant Dynaburga Jenerał-porucznik *Simborski*, — do tegoż orderu zaliczony Najprzew. Biskup Kaukazski i Czarnomorski *Joannicy*.

— Przez Reskrypt N. Cesarzowej, z dnia 29 Marca, Małżonka Jenerał-adjutanta, Xiężna Olga córka Karola *Dołgorukow*, najłaskawiej mianowana Damą orderu świętej Katarzyny mniejszego Krzyża.

Ukazy Rządzącego Senatu.

18 Marca. Z ogłoszeniem, potwierdzonego przez N. Cesarza, Zdania Rady Państwa o karaniu dozorców leśnych

(полѣсовщики) i starostów pożarowych za nieochronienie lasu od pożaru.

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem takiegoż Zdania o poświadczaniu ilości wyrąbanego drzewa w lasach skarbowych.

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem, potwierdzonej przez N. Cesarza, Ustawy o szklannych naczyniach. (Szklanne naczynia, do trunków płacących pobor trunkowy i akcyzowy i przedawanych na miarę, powinny być wyrabiane koniecznie przepisanej miary, ale kształt ich zewnętrzny zostawia się do woli wyrabiających. Naczynia prawem przepisane są: *sztof*, równy *krużce*, zawierający $\frac{1}{10}$ wiadra (10 czarek), to jest 3 funty wody destyllowanej przy temperaturze $13\frac{1}{3}$ Reomiura; półsztofa, piąta i dziesiąta część (1 czarka) sztofa; butelka równa $\frac{1}{20}$ części wiadra i półbutelka. Te naczynia mają być znaczone sztęplem, wyrażającym imię i nazwisko hutnika, choćby początkowemi literami, miejsce huty i rok. Przedający trunki, podległe poborom trunkowemu i akcyzowemu, za przedaż tych trunków w niesztęplowanych naczyniach, ulegają karze. Trunki zagraniczne, przychodzące w butelkach lub tu butelkowane (oprócz trunków gorących, romu, araku i wódki francuzkiej), tudzież Rossyjskie, nie podlegające poborowi trunkowemu i akcyzowemu, wolno każdemu przedawać i kupować w naczyniach przepisanej miary i we wszelkich innych a dla tego i hutnicy i przedający szkło, mogą wyrabiać i przedawać, oprócz naczyń prawnej miary, i wszelkie inne).

19 tegoż m. Z ogłoszeniem, potwierdzonej przez N. Cesarza, decyzyi Komitetu Ministrów, dozwalającej przyjmować na ewikcyją w umowach ze skarbem, domy zabezpieczone od ognia w mieście «Nowa Rzeżyca» w gub. Witebskiej.

24 tegoż m. Z ogłoszeniem Ustawy o Gildyjach kupieckich w Królestwie Polskiem. (Ustawa ta, potwierdzona przez N. Cesarza 28 Maja 1851 roku, w Warszawie, ogłoszona już była dla Królestwa Polskiego, w Dzienniku Praw, wraz z Ukazem N. Cesarza o zaprowadzeniu tymczasowie dwóch gildyj kupieckich w Królestwie Polskiem, nim nastąpi urządzenie gildyi trzeciej zgodnie z istniejącemi w Rossyi postanowieniami. Teraz taż sama ustawa zostaje przez Rządzący Senat ogłoszona w Cesarstwie z powodu, iż w niej określone są prawa i przywileje, jakich mogą zażywać w Cesarstwie kupcy należący do gildyj Królestwa i nawzajem, kupcy Cesarstwa w Królestwie. Text rossyjski ustawy wraz z polskim przekładem zawiera się w № 27 Gazety Senatu).

Tegoż dnia. Z ogłoszeniem następującego Zdania Rady Państwa, zatwierdzonego przez N. Cesarza Jmci, w dniu 4 Lutego bieżącego roku:

«Rada Państwa, w Departamencie Prawodawczym i na Zgromadzeniu Ogólném, po rozpatrzeniu wniesionego z Ogólnego Zgromadzenia trzech pierwszych Departamentów i Departamentu Heroldyi Rządzącego Senatu zagadnienia, o ważności i znaczeniu godności i urzędów dawnego Królestwa Polskiego i Wielkiego Xięztwa Litewskiego, zgodnie z opinią Ministra Sprawiedliwości i Senatorów, którzy wnioski jego przyjęli, uchwaliła Zdanie następujące: w uzupełnieniu właściwych artykułów Układu Praw postanowić: 1.) Z liczby dawnych godności i urzędów cywilnych, które istniały w Królestwie Polskiém i Wielkiém Xięztwie Litewskiém, uznać za stanowiące dowód posiadanego szlachectwa, następujące: a.) z *Dygnitarskich* (Государственныхъ): Wojewody, Starosty Żmudzkiego, Kasztelanów wyższego i niższego rzędu, Marszałka Wielkiego, Marszałka Nadwornego, Hetmana Wielkiego, Hetmana Polnego, Kanclerza Wielkiego, Podkanclerzego, Podskarbiego Wielkiego, Podskarbiego Nadwornego, Referendarza, Pisarza Wielkiego, Chorążego, Instygatora, Vice-instygatora, Wojskowego Koronnego, Regenta wyższej i niższej Kancellaryi, Metrykanta, Kommisarza, Sekretarza, Archiwisty, Instygatora, Kassyera i Kontrolera Kommisyj: Skarbowej, Edukacyjnej, Wojskowej i Marszałkowskiej czyli Policyi, Deputatów na Trybunał, Assesorów Sądów Assesorskich i Referendarskich; — Litewskich: Wojskiego, Piwniczego, Mierniczego, Granicznego i Komornika W. Xięztwa Litewskiego; — b.) z *Dworskich:* Wielkiego Podkomorzego, Wielkiego Koniuszego, Podkoniuszego, Łowczego, Łowczego Nadwornego, Kuchmistrza, Stolnika, Podczaszego, Krajczego, Cześnika i Szambelana; — c.) z *Ziemskich:* Podkomorzego, Starosty, Podwojewodzego czyli Podstarosty sądowego, Starosty grodowego, Sędzi grodzkiego, Pisarza grodzkiego, Marszałka powiatowego, Chorążego, Sędzi ziemskiego, Podsędka, Pisarza, Regenta, Stolnika, Podstolego, Cześnika, Podczaszego, Łowczego, Miecznika, Koniuszego, Krajczego, Skarbnika, Obożnego, Strażnika, Mostowniczego, Budowniczego, Leśniczego, Strukczaszego, Stanowniczego, Podkoniuszego, Derewniczego, Klucznika, Podklucznika, Komornika ziemskiego, Namiestnika grodzkiego, Burgrabi zamku Krakowskiego, Horodniczego, Wojskiego starszego i młodszego, Ciwuna Wileńskiego, Trockiego i Żmudzkiego, Pisarza, Patrona i Adwokata przy Trybunałach i Regenta Sądów Assesorskich i Referendarskich, Regenta i Vice-regenta Sądów Ziemskich i Grodzkich, Rotmistrza, Woźnego w Litwie; — 2.) Za dowody na posiadanie wyżej wymienionych godności i urzędów przyjmować: akta czyli patenta mianujące na godność lub urząd, a gdy takowe się nie znajdują, i inne pisma urzędowe, z których wprost wykazuje się, że osoba piastowała takową godność lub urząd. Obok tego, co do urzędów: Podwojewodzego, Podstarosty i Pisarza grodzkiego, tudzież Regenta, Vice-regenta i Woźnego, prócz patentu mianowania czyli kredensu, i innych papierów, takowe dowodzących, wymagać nadto złożenia urzędowych spisów urzędników, lub innych spółczesnych papierów, przekonywających, że osoba, na której imię kredens był wydany, rzeczywiście pełniła obowiązki oznaczonego w nim urzędu. We względzie zaś urzędu Woźnego, potrzeba jeszcze, iżby, prócz pomienionych dowodów, składane za każdym razem były poświadczenia, udowodniające, że Woźny nie był zapisanym do żadnego ze stanów podatkujących. — 3.) Nadto, za dowody rodowitości szlachec-

kiej przyjmować dokumenta, świadczące, że przodek wywodzącego się piastował przed rokiem 1795 godność lub urząd, chociażby w powyższym spisie nie zamieszczony, ale nadany mu patentem Królewskim, jeżeli takowa godność, urząd lub stopień, dawały mu pierwszeństwo przed niepatentowaną szlachtą na sejmikach, lub miejsce pomiędzy wyższemi urzędnikami lub dygnitarzami Królestwa. — 4.) Z patentów na rangi wojskowe, takie tylko powinny być przyjmowane za istotny dowod szlacheckiego pochodzenia, które, po zapadnięniu Konstytucyi 1776 roku, noszą podpisy samych Królów, a przed tą epoką samych Hetmanów, i w których mianowany lub awansowany do rangi wojskowy, nazwany jest *urodzonym* (generosus). — 5.) Prawidło, postanowione w punkcie poprzedzającym, zarówno rozciąga się na Królewskie patenta, dyplomata i inne akta, wydawane na urzędy i stopnie cywilne, i na tej zasadzie, akt Królewski, w którym mianowany nie nazwany jest *urodzonym*, ażeby mógł być przyjętym za dowod szlacheckiej rodowitości, powinien być wsparty innemi jeszcze dokumentami, świadczącemi, że taż osoba zażywała praw i prerogatyw szlacheckich, jako to: a.) że należała do wyborów szlacheckich czyli sejmików; b.) że posiadała prawem dziedzicznem lub zastawnem majątek ziemski, chociażby i niezasiedlony, ale prawu ziemskiemu podległy, (bona, juri terrestri subjecta); c.) że w aktach ziemskich i grodzkich, podkomorskich i innych, wyłącznie szlacheckich, mianowana była *urodzonym*. Wszakże, do pocztu takowych aktów nie mają być policzane sądowe dekreta niestanne, wskazujące na wygnanie czyli bannicyą. — 6.) Wspomniane w punktach 4 i 5 ograniczenie co do wyrazu *urodzony*, nie ma być stosowane: a.) do przypadków, gdzie się dowodzi pochodzenie od osób, które piastowały wyższe urzędy Stanu, poczestne godności i stopnie cywilne i wojskowe. W tych razach, przedmiotem rozbioru może być jedynie prawdziwość składanych dyplomatów Królewskich, lub autentyczność innych aktów, świadczących, że osoba, od której wywod się wyprowadza, posiadała jeden z takich urzędów, godności lub stopni; b.) na dokumenta, nadające samemu wywodzącemu się, lub przodkowi jego, przez Xiążęcia Warszawskiego-Króla Saskiego, rangę wojskową polską, jeżeli mianowany przeszedł następnie w szyki wojsk Królestwa Polskiego, z tąż samą rangą. Co do tych osób postanowione w artykule 27 Praw o Stanach (Układu Praw Tom IX) prawidło o zrównaniu ober-oficerskich rang Polskich z Rossyjskiemi, pozostaje w swej mocy. — 7.) Dokumenta powinny być przedstawiane: a.) w oryginałach czyli autentykach, albolitеž w wypisach z Akt, w dawnem Archiwum Koronnem i dawnem Archiwum Wielkiego Xięztwa Litewskiego (Metryce Litewskiej) zachowywanych. Wypisy takowe mają być podpisywane i poświadczane jako to: z akt dawnego Archiwum Koronnego, w Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości Królestwa Polskiego, a z Metryki Litewskiej, w 1 Oddziale 3 Departamentu Rządzącego Senatu i pierwsze z nich powinny być zajawione (oblatowane) w Sekretaryacie Stanu Królestwa i b.) w kopijach i wypisach z aktów pomieszczonych w tak nazwanym Zbiorze Praw, (Volumina Legum), albo w Dzienniku Praw Xięztwa Warszawskiego — i 8.) Wszystkie obowiązujące dotąd przepisy o terminach przedstawiania dowodów rodowitości szlacheckiej, o porządku przewodu spraw tego rodzaju, tudzież o ograniczeniu, w pewnych przypadkach, praw do niej przywiązanych, pozostają obowiązującemi.»

27 tegoż m. Z ogłoszeniem protokołu podpisanego w Wiedniu 21 Września (3 Października) 1851 roku, przez Pełnomocnika Rossyjskiego i Pełnomocników Austryackich, mającego na celu zapobieżenie handlowi kontrabandowemu między Królestwem Polskiem i Austryją.

2 Kwietnia. Z ogłoszeniem, potwierdzonej przez N. Cesarza 19 Stycznia b. r., konwencyi pocztowej z Rządem Pruskim, której moc obowiązująca ma się rozpocząć od 1 Kwietnia b. r. (We wstępie do niej powiedziano, iż wprowadzenie zmniejszonego porto w Prusiech, zmiany zaszłe w pocztowych urządzeniach krajów Niemieckich, z powodu zawartego związku pocztowego Niemieckiego i przejście zarządu poczt Królestwa Polskiego pod wiedzę Cesarsko-Rossyjskiego Pocztowego Departamentu, wskazały potrzebę zmiany przepisów, postanowionych w Konwencii 20 Marca 1827, o stosunkach pocztowych Prus i Królestwa Polskiego, tudzież w konwencyi dodatkowej 21 Maja 1821 o stosunkach pocztowych Prus i Rossyi. Terazniejsza konwencyja ma trwać do końca 1860 roku.)

—

Umarli tu w Petersburgu Rzeczywiści Radzcy Stanu *Komarow* i *Jacenko*.

———

List do Wydawcy. «Kilka razy zdarzyło mi się czytać, w Pańskiej gazecie, artykuły o wielkim naszym artyście P. Ap. *Kątskim*. Uważam więc za obowiązek donieść Panu chociaż kilka słów o danych tu przez niego koncertach. Cztery były koncerta. Od czasu Lista i Rubiniego nie pamiętają takiego świetnego powodzenia. Na dwa dni przed każdem wystąpieniem biletów już dostać nie było można, i gdyby teatr tutejszy jeszcze trzy razy był większy i wtedy byłby przepełniony.

«Niemyślę rozbierać jego gry, gdyż ona była już należycie oceniona w pismach publicznych — powiem tylko, że publiczność tutejsza oddała mu świetną sprawiedliwość. Nie tylko P. Kątski musiał po kilka razy powtarzać sztuki ogłoszone w programmie, ale długo zgromadzenie niechciało opuszczać teatru, dopokąd nie zagrał jeszcze kilka sztuk nadkompletnych. P. Kątski miał także udział w koncercie danym na korzyść Inwalidów, i jedna jego sztuka *Słowik*, dostateczną była ażeby przyciągnąć całą Publiczność.»

Moskwa, 3 (15) Kwietnia 1852 r.

*

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 17 Kwietnia.

Rozkazy do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego, Z dnia 14 (26) Marca 1852 r.

Przez postanowienie Namiestnika Królestwa,

Mianowani: Urzędnik do korrespondencyj o nieograniczenie urlopowanych w Biurze Naczelnika Wojennego gubernii Radomskiej Kazimierz Cwikliński, pełniącym obowiązki Urzędnika do korrespondencyi ogólnej, i Aplikant Klemens Laskowski, pełniącym obowiązki Urzędnika do korrespondencyi o nieograniczenie urlopowanych w temże Biurze.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Sprawiedliwości, mianowany: Assesor Sądu Policyi Poprawczej powiatu Warszawskiego Wydziału 2 Jan Grabiański, pełniącym obowiązki Assesora Sądu Kryminalnego gubernii Warszawskiej.

Przeniesiony, na własne żądanie: Podsędek Sądu Pokoju Okręgu Łosickiego Ignacy Surdykowski, na pełniącego obowiązki takiegoż urzędu do Okręgu Zamojskiego.

Przez rozporządzenia Kommisyj Rządowych.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, mianowany: Weterynarz Jakób Bratz, pełniącym obowiązki Weterynarza miasta Suwałek i gubernii Augustowskiej.

W Wydziale Kommisyi Rządowej Przychodów i Skarbu, mianowani: Assesor Prawny przy Rządzie Gubernijalnym Warszawskim Ludwik Kierglewicz, pełniącym obowiązki Kontrolera Skarbowego Okręgu Kaliskiego; spadły z etatu Poborca Komory Wilczyn Jan Modrzejewski, pełniącym obowiązki Kontrolera Urzędu Skarbowego w mieście Radomiu; b. Urzędnik Missyi Cesarsko-Rossyjskiej w Krakowie Tomasz Biskupski, pełniącym obowiązki Expedytora Soli przy Kolei Żelaznej w Krakowie; Podleśny lesnictwa Pajęczno Walenty Klemens Dycfeld, pełniącym obowiązki Podleśnego sprawującego Urząd leśny Klonowo; Podleśny biurowy w leśnictwie Krzepice Edmund Konkolewski, pełniącym obowiązki Podleśnego w leśnictwie Klonowo; Strażnik Objazdowy w leśnictwie Warszawa Leon Karsznicki, pełniącym obowiązki Podleśnego Straży Klonowo w leśnictwie tegoż nazwiska; Podleśny sprawujący Urząd leśny w Podleśnictwie Sierpc Józef Raczkowski, pełniącym obowiązki Nadleśniczego leśnictwa Ostrołęka; Podleśny Biurowy w leśnictwie Maryampol Leopold Grodecki, pełniącym obowiązki Podleśnego Strażowego w leśnictwie Kielce; Praktykant w leśnictwie Pilwiszki Józef Chabielski, pełniącym obowiązki Podleśnego biurowego w leśnictwie Maryampol; Praktykant w leśnictwie Pabianice Józef Sobocki, pełniącym obowiązki Podleśnego biurowego w leśnictwie Klonowo.

—

Z obliczenia w końcu 1851 roku, okazała się następująca ludność w m. Warszawie: religii Prawosławnej mężczyzn 1,023 kobiet 603; Rzymsko-katolickiej mężczyzn 51,556 kobiet 55,743; Unickiej mężczyzn 108 kobiet 74; Ewangielicko-augsburgskiej mężczyzn 5,326 kobiet 5,350; Ewangielicko-reformowanej mężczyzn 568 kobiet 646; Menonistów mężczyzn 2 kobieta 1; Starowierców mężczyzn 16 kobiet 23; Żydów mężczyzn 21,250 kobiet 21,927. Razem mężczyzn 79,749 kobiet 84,266; ogół ludności 164,115.

— Do m. Warszawy w ciągu r. z. dostawiono lądem i rzeką Wisłą, produktów: żyta czetwerti 76,025, pszenicy 91,060, grochu 6,329, gryki 3,165, jęczmienia 58,343, kartofli 48,276, owsa 117,393, siana pudów 360,600, słomy 170,995, drzewa fur 140,256, węgli 19,369; leguminy: mąki pszennej czetwerti 14,524, żytniej 14,444, gryczanej 1,043, kaszy: jaglanej 3,508, gryczanej 5,552, jęczmiennej 7,952; okrasy: masła fasek 60,366, słoniny połci 1,406. Jaj kop. 180,278, séra kop. 265,186, drobiu sztuk 438,097.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

ANGLIJA.

LONDYN, *14 Kwietnia.* Listy z Edinburga donoszą, że lord John Russell poda się, na przyszłych powszechnych wyborach, za kandydata na Parlament, z tego mianowicie miasta.

— W przeszłą Sobotę, wyszła z doków na Tamizę nowa wyprawa do północnego bieguna, pod wodzą Kapitana Belcher, złożona z okrętów *Assistance* i *Resolute*, szalup parowych ze śrubą Archimedesa *Intrepid*, *Pioneer* i *North Star*, W tych dniach wyprawa uda się już w swą niebezpieczną podróż.

— Stowarzyszenie tak nazwane obrony katolickiej wydało okolnik do wyborców Dublińskich, wzywając ich iżby nie głosowali za nikim z obecnych reprezentantów, którzy przyłożyli się do przejścia billu o zabronieniu Biskupom Katolickim używania tytułów, nadanych im przez Papieża.

— Brygantyna *Appentice*, przybywająca z Bassory, przywiozła do Londynu resztę zabytków, odkopanych przez P. Layard w starożytnej Niniwie. Między niemi jest rzeźba, daleko przechodząca w wymiarach, wszystkie dotąd posiadane. Waży ona 15 tonn.

— Odebrano depeszę z Malty, z dnia 2 Kwietnia, donoszącą, że Izba Prawodawcza przyjęła prawo o utworzeniu na Malcie miejscowej milicyi.

— Donoszą z Haiti, że między Cesarzem Soulouque i Dominikanami zawarty został rozejm 12-sto miesięczny, pod orędownictwem Konsula Angielskiego na St. Domingo.

Londyn, 15 Kwietnia. Na dzisiejszej Giełdzie konsolidy stanęły $99\frac{7}{8}$, 100.

— Projekt urządzenia telegrafu podmorskiego między wyspami Wielkiej Brytanii i Irlandyi ostatecznie został uchwalony przez kompaniją, która się tego przedsięwzięcia podjęła, i telegraf zacznie działać od 20 Maja. Punkta połączone liniją elektryczną, są: na Szkockiém wybrzeżu port Patrick, a na Irladskiém Donagliadee.

FRANCYA.

PARYŻ, *14 Kwietnia.* Pomimo żądania Prezesa Senatu i tego co było głoszono po gazetach, sprawozdania z posie-

dzeń Senatu nie będą publikowane, jak sprawozdania Ciała Prawodawczego. Posiedzenia Senatu i jego prace pozostaną tajnemi.

— Dekret, znoszący zasadę niezmienności Professorów Kollegium Francuzkiego, odebrał pierwsze swe wykonanie. PP. Michelet, Quinet i Mickiewicz, oddawna już zawieszeni, zostali usunieni od swoich katedr.

— W przeszłym numerze namieniliśmy o Dekrecie przekształcającym systemat wychowania publicznego w Lyceach. Oto są główne tej reformy zarysy.

Dla osiągnienia celu, to jest dla nadania umysłom młodzieży kierunku bardziej praktycznego, uczniowie wszyscy, będą wspólnie przechodzili oddział *Grammatyki*, obejmujący trzy lata i tyleż klass, to jest szóstą, piątą i czwartą, w końcu ostatniego roku uczniowie zdają examen, którego wypadek będzie poświadczony attestatem, *koniecznym*, dla przejścia do wyższego oddziału. Tu wychowanie publiczne rozgałęzia się na dwa działy, z których uczniowie obowiązani są obrać sobie jeden.

Nauczanie w pierwszym Dziale ma za przedmiot ukształcenie literackie i otwiera drogę do Fakultetów Literatury i Prawa.

Nauczanie w drugim dziale jest przygotowaniem do zawodów handlu i przemysłu, do szkół specyalnych, do Fakultetów Umiejętności i Medycyny.

Studja działu literackiego obejmują klassy trzecią, drugą i Retoryki.

Studja naukowe trwają też trzy lata.

Języki żyjące będą nauczane w ciągu lat trzech w działach Naukowym i Literackim.

Nakoniec, w ostatnim roku nauczania, odpowiadającym rokowi Filozofii, obie kategorye uczniów, odosobnione na Działy Literacki i Naukowy, połączą się znowu w kursie wspólnym, kursie *Logiki*, w którym będzie wykładany sposób działania umysłu i sztuka stosowania zasad ogólnych, do myślenia, oraz do umiejętności i literatury.

Dla uczniów katolików będą miały miejsce *w sposób obowiązujący*, konferencye o religii i moralności, miane przez samego kapelana Lyceum, lub pod jego kierunkiem. Podobne nauczania będą też urządzone i dla uczniów innych wyznań.

Examen na stopień Kandydata (Baccalauréat) jest dwojaki: ustny i pisemny.

Na stopień Kandydata Nauk nie będzie wymagany dyplomat na Kandydata Literatury. Examen na ten ostatni stopień jest ustny i pisany.

(W raporcie swoim, na którym Dekret jest oparty, Minister Oświecenia proponuje izby do examinu na kandydata niedopuszczać nikogo, kto nie ma lat 18 skończonych. Rozstrzygnienie tego punktu pozostawione Ciału Prawodawczemu).

Dekret nadto ustanawia warunki, potrzebne do zajęcia posady Professora, uwalnia uczniów Medycyny od obowiązku składania dyplomatu na kandydata Literatury, wkłada na uczniów Prawa obowiązek słuchania dwóch kursów Fakultetu Literackiego i nakazuje, iżby w kursach Prawa, Medycyny i Farmacyi czynione były codzienne appele, dla przekonania się o pilności uczniów.

— Gazeta *Indépendance* zawiera wiadomość, że Rząd Belgii zmuszonym został przedsięwziąć środki, zabraniające wygnańcom z Francyi, wchodzenia na ziemię Belgijską, zkąd wynika konieczność, dla wszystkich cudzoziemców, którzy udają się do tego kraju, wizowania swoich pasportów przez władze Belgijskie.

— Wczora Gwardya Narodowa Paryska służbę swą rozpoczęła.

— Podług Korrespondencyi Paryskiej, Prezes Ciała Prawodawczego P. Billault, nalegany od Deputowanych, prosił Prezesa Rplitej iżby pozwolił Ministrowi Skarbu udać się do Biur Izby, dla dania niektórych objaśnień we względzie projektu prawa o przetopieniu monety biljonu; ale Ludwik Napoleon wzręcz odmówił, oświadczając, że pod żadnym pozorem i w żadnym przypadku Ministrowie nie znajdą się w zetknięciu z Deputowanemi.

— W części nieurzędowej *Monitora* czytamy: «Gazeta Pruska doniosła, że Prezes Rplitej pisał do Króla Belgów list własnoręczny, wyrażający żądanie, iżby instytucye Belgijskie przekształcone były na wzór nowych instytucyj Francyi, oraz iżby systemat Parlamentowy i wolność druku były poskromione.

«Gazeta dodaje, że Król Leopold odpowiedział w sposób, mogący spowodować wojnę Europejską.

«Te twierdzenia są całkiem zmyślone.

«Korrespondencya, o której wspomina Gazeta Pruska, nigdy nie miała miejsca.»

— Prezes odpuścił resztę kary więzienia, na którą był skazany, przed 2 Grudnia, najmłodszy syn znanego poety Hugo, P. F. Victor-Hugo.

— W przeszłą Niedzielę, nowe doświadczenia żeglugi napowietrznej, ściągnęły liczną Publiczność na marsowe pole. Chodziło o pokazanie nowowynalezionego sposobu kierowania balonem. Ale wydęta bania nie mogła być żadną miarą przystosowana do przyrządu, który miał ziścić tak dawno upragnione cele. Po długich, daremnych usiłowaniach, gdy silny wiatr rozdzierał siatkę utrzymującą balon, zostawiono machinę na stronie, cztery osoby wsiadły do łódki i puściły się na wolą wiatru, który je szybko poniosł w kierunku Wersalu. Zgromadzenie, obrażone tą, jak nazywało, mystifikacyą, rzuciło się na pozostały przyrząd i byłoby go zgruchotało, jeśliby temu nie zapobiegła dzielna postawa i wytrwałość Gwardyi Rzeczypospolitej.

Paryż, 15 Kwietnia. Posiedzenie Izby Prawodawczej zwołane jest na dzień dzisiejszy, dla wysłuchania sprawozdania P. Devinck o przetopieniu monety-biljonu.

— Jutro rozpocznie się przed Trybunałem 1 instancyi Departamentu Sekwany, w skutek pozwu w terminie zawitym, sprawa o konfiskacie dóbr Rodziny Orleańskiej. Prawa tej rodziny będą popierane przez PP. Paillet i Berryer. Sądzą że Trybunał nieprzyjmie sprawy, nieuznając siebie właściwym do jej rozpoznania.

— Wiadomość, o poddaniu się pokolenia Zuauas i innych plemion buntownych w kraju Dżurdżura, potwierdziła się zupełnie. Naczelnicy tych plemion, w liczbie przeszło 80, przybyli złożyć dobrowolnie hołd uległości i odebrali inwestyturę z rąk Wielkorządzcy Algeryi, jenerała Randon. Skutkiem tego wyprawa na Kabyliją miejsca mieć nie będzie.

— W korrespondencyi gazety Augsburgskiej z Paryża zapewniają, że ze 12 miljonów, udzielonych przez Senat rocznie Prezesowi Rplitej, tenże przeznacza 2 miljony na przedmioty Dobroczynności, a inne dwa na zachęcenie przemysłu.

DANIJA.

KOPENHAGA, *10 Kwietnia.* Wczora po południu, Król Jmć przybył tu z zamku Fridrichsborg i znajdował się na uroczystym pogrzebie Królowej Wdowy w katedrze Roeskilde; Król Jmć wrocił potém do Kopenhagi drogą żelazną.

Kiel, 13 Kwietnia. Statek parowy *Schleswig*, przybyły tu dziś rano, miał nieszczęście tejże nocy spotkać się ze skunerem *Patriote*, wiozącym z Flemburga do Kopenhagi jedną bateryą z ammunicyą. Skuner, gwałtownie uderzony zatonął niezwłocznie; ekwipaż uratował się. Statek parowy jest też mocno uszkodzony.

NAJPÓŹNIEJSZE WIADOMOŚCI.

WIEDEŃ, *13 Kwietnia.* Nowomianowany Minister Spraw Zagranicznych, hrabia Buol de Schauenstein, przybył 10 b. m. z Londynu, gdzie był Posłem, do tutejszej stolicy, nazajutrz miał długie u Cesarza posłuchanie, a dziś pracował już w hotelu Ministerstwa.

— 5 b. m. nowy Poseł Szwedzki, jenerał de Maasbach, złożył Cesarzowi swoje listy wierzytelne.

Wenecya, 13 Kwietnia. (Przez telegraf.) Matka Cesarza Jmci Austryackiego, Arcyxiężna Zofija, dziś tu przybyła.

PARYŻ, *16 Kwietnia.* Dziś, na posiedzeniu Izby Prawodawczej, sprawozdanie P. Devinck o monecie-biljonie zostało odczytane.

Deputowani zawsze są niezadowoleni z tego, że nie mogą mieć żadnej z Ministrami styczności w Izbie, a kiedy się stawią u Ministrów z osobistemi lub swoich wyborców sprawami, muszą czekać kolei posłuchania, jak i inni interessenci.

— Sprawa, o dobra skonfiskowane rodzinie Orleańskiej, była dziś przywołana w Sądzie 1 instancyi. Skarb podał obmowę Sądowi; sprawa odłożona została na tydzień na żądanie Adwokatów strony powodowej PP. Paillet i Berryer, którzy prosili o zakomunikowanie im aktu obmowy.

— Odebrano z Chin wiadomość, że missyonarz francuzki, X. de la Brunière, świeżo mianowany przez Papieża Koadjutorem Biskupa Mandżurgi, Xiędza de Vérolles, został zrabowany a potém zamordowany w Ki-li-mi, wiosce Tartaryi Chińskiej, przez siedmiu tamecznych mieszkańców. Konsul nasz wezwał władze Chińskie do zadość-uczynienia za zabicie tego zacnego duchownego, który używał powszechnego szacunku.

MADRYT, *8 Kwietnia.* Komendant Matanzas, brygadyer Pavia został złożony z urzędu za to, że pozwolił wysadzić na ziemię mu podwładną 800 murzynów, zakupionych jako niewolników, przez właścicieli plantacyj.

— Rząd nasz zamierza na wzór Francuzkiego, założyć kolonije karne na wyspach Mariannes, w Fernando Po i na Annobon.

(Journ. de S.-P. Pszcz. Półn. R. I.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Nagrody przyznane przez Akademiją Nauk Paryzką. Na posiedzeniu 22 Marca, Akademija rozdzieliła nagrodę astronomiczną, z zapisu P. Lalande, między P. Hind, który odkrył w Londynie 19 Marca, 1851 r. nową planetę nazwaną przezeń Ireną, a P. Gasparis, z obserwatorium w Capo-di-Monte, niedaleko od Neapolu, który odkrył nową planetę nazwaną przezeń Eunomia; (*) nagrodę statystyczną podzieliła między P. Maumené za pamiętnik hydrograficzny o mieście i okręgu Reims i między P. Watteville, za doniesienie Ministrowi Spraw Wewnętrznych o zarządzie lombardów. Nagrodę fiziologiczną otrzymał P. Bernard za rozprawę o nowej funkcyi wątroby u człowieka i u zwierząt: na chlubne wspomnienia zasłużyli P. Browne-Sequard za rozprawę o przechodzie wrażeń do szpiku pacierzowego, P. Dufoul za historyą anatomiczną i fizyologiczną skorpionów, P. Lamballe za rozprawę o organie elektrycznym drętwika i gymnota.—Z nagród z zapisu P. Montyon, 2,000 franków przyznano P. Masson, za wprowadzone przezeń w użycie pokarmy z suszonych roślin, polepszające żywność ludności okrętowej; 2,000 fr. otrzymał P. Sucquet za sposób zapobiegania psuciu się powietrza w amfiteatrach anatomicznych. Nagrody lekarskie i chirurgiczne dostali: P. Guerin 2,000 franków za upowszechnienie podskórnej tenotomii, P. Huguier 2,000 fr. za badania o chorobach żeńskich, zwłaszcza o esthiomenie; PP. Briquet i Mignot 2,000 fr. za traktat o cholerze; P. Ducherne tyleż za badania elektrofizyologiczne zastosowane do patalogii i terapii; P. Lucas tyleż za traktat fizyologiczny i praktyczny o przechodzie stanu zdrowia i choroby od rodziców do dzieci; tyleż P. Tabarié, za użycie powietrza zgęszczonego (comprimé) w leczeniu wielu chorob i także 2,000 fr. P. Pravaz za rozprawę o lekarskiem uży-

(*) Tymczasem P. Gasparis odkrył nową, z kolei już piątą planetę. Patrz Tygodnik, numer poprzedzający.

ciu zgęszczonego powietrza; tyleż P. Gluge za dzieło o histologii patologicznej, 1,500 fr. P. Gosselin za badania nad zrośnieniem dróg spermatycznych; 2,000 fr. P. Garriel za przystosowanie wulkanizowanego kauczuku do medycyny i chirurgii; zachęcenie 1,000 fr. P. Serré za badania o fosfenach; tyleż zachęcenia P. Boinet za rozprawę o leczeniu wrzodów jodowemi wpryskiwaniami. — Akademija po raz pierwszy przyznała nagrodę z zapisu Cuvier, za najlepsze dzieło ogłoszone od jego śmierci w przedmiocie zoologii lub geologii. Nagrodę tę otrzymał P. Agassiz za Badania o rybach kopalnych. *Monit. Univ.*

* * *

Nowa synagoga w Paryżu. 1 Kwietnia odbyło się poświęcenie nowo-zbudowanej wielkiej synagogi na ulicy Notre Dame de Nazareth. Styl budowy jest bizantyński; wnętrze ma kształt równoległościanu. Przysionek otoczony z trzech stron podwójnym szeregiem galeryj dla kobiet. Do tabernakulum idzie się po wielu wschodach. Wejście ozdobione pozłacaną siatkową robotą i sztukateryją w marmur wstawioną i zamyka się dębowemi złoconemi drzwiami, nad któremi zwieszona jest wspaniała czerwona zasłona z haftowanem Dziesięciorgiem Przykazań. W samem tabernakulum uderzają po obu stronach dwa kandelabry i ośmio-ramienny srebrny świecznik. Ramiona świecznika wspierają się na wieńcu sadzonym drogiemi kamieniami. Te różne przedmioty, zasłona, organy, kobierce, są darem prywatnych osób. Świątnica jaśniała tysiącem świec. Najpiękniejsze żydówki Paryzkie strojnie ubrane, napełniały galeryje. Prefekt Sekwany, Członkowie municypalnej Rady byli także obecni. Około 3 godziny, starszy Rabin P. Isidore i konsystorz zajęli swoje miejsca i obchod zaczął się od solo na organach i hymnu na 3 głosy z chorami, układu P. Halevy. Potém Rabin, za nim kapłani, PP. James i Nataniel Rotszyldowie, Javal, Józef Halphen, Königswater, Vieyra, naczelnik sztabu Paryskiej gwardyi narodowej, wszyscy przepasani białą z błękitnym brzegiem szarfą, udali się do przyległej sali, gdzie złożone były naczynia i ozdoby i uroczyście ztamtąd wrócili, każdy niosąc jakąś świętość, baron Rotschild niosł xięgę zakonu. Po mowie rabina tabernakulum zostało znowu otwarte i muzyka napełniła świątnicę. Zamknęła obchód kwesta na ubogich żydów, którą zbierały baronowa Rotszyld, panie Halphen, Furtado, Halevy, Cerfbeer i t. d. *(Allg. Zeit.)*

* * *

Kometa Encke. Sprawdziły się wyrachowania pierwszego co postrzegł to ciało niebieskie, Berlińskiego astronoma P. Encke; podług nich powrót jego peryodyczny na dostępną naszym obserwacyom część przestrzeni, przypadał na rok bieżący 1852. Jakoż kometa Encke zauważaną została 9 Stycznia z obserwatorium Bishopa w Regent's Park, w Londynie, przez P. Vogel; 12 tegoż m. w obserwatorium Kremsmunsterskiem przez P. Relshuber; i 20 Stycznia w Hamburgu przez P. Runker. Kometa Encke zjawia się pod postacią obłoczkowatości, widzialnej tylko przez najmocniejsze narzędzia.

* * *

Sztuczne Aromata. Na wystawie Londyńskiej figurowało kilka probek nowych ciał aromatycznych rozkosznej woni. Badania dopełnione przez P. Hoffmana dowiodły, że te ciała były nic innego, jak etery rozmaitych lotnych olejnych kwasów. Tak nazwany *gruszkowy olejek* (pear-oil), jest eterem octowo-amylowym, zrobionym ze zwykłego kwasu octowego i śmierdzącej pozostałości olejnej, zgromadzającej się w rektifikatorach przy pędzeniu wyskoku czyli spirytusu z kartofli. Ten eter, rozprowadzony sześciu częściami wyskoku winnego (alkoholu), daje płyn bezfarbny, wydający nader przyjemny zapach dośpiałych gruszek. Podobny roztwor walerjano-amylowego eteru daje niemniej wonny *jabłeczny olejek* (apple-oil). (*) Ale jeszcze delikatniejszą wonią odznacza się *olejek ananasowy* (pine-apple-oil), który jest eterem kwasu maślnego. Kwas ten znajduje się w maśle krowiem, tłustych serach, kwaszonej kapuście i w korze dębowej, która długo zostawała na powietrzu, po wyrzuceniu z garbarni. Można go też otrzymywać z cukru, za pomocą szczególnego rodzaju fermentacyi, tudzież przez kwaszenie substancyj tłustych i średnich kombinacyj azotowych, szczególniej fibriny. Eter wyskokowy kwasu maślnego już przeszło od lat dziesięciu używa się w fabrykacyi Rumu, jako nadający prostemu zbożowemu wyskokowi smak i zapach tego produktu. Do podobnego podrabiania Koniaku, używa się też eter amylowy, tylko niewiadomo z jakiego kwasu robiony, znany pod nazwiskiem *olejku koniakowego* (Cognac oil).

Jakkolwiek bądź, wszystko to dowodzi, jak wielkie czyni w nasze czasy postępy technologija chymiczna i jak sama Chymija bierze kierunek coraz bardziej użytkowy.

Teraz wynika ważne pytanie: czy pomienione aromatyczne etery przedstawują tylko mniej więcej uludne podobieństwo woni z pierwiastkami aromatu gruszek, jabłek, ananasów i t. p. czyli też w samych owocach też etery się zawierają? (**) Rozwiązanie tego zagadnienia wymagałoby pilnych poszukiwań. Lubo pierwiastki wonne pomienionych owoców nie były dotąd otrzymane oddzielnie, bardzo łatwo być może, że w owocach, przez samą czynność organizmu, w epoce dojrzewania, wyrabiają się pachnące etery. Przypomnijmy sobie, że wonny olejek rośliny Amerykańskiej, *Gualtheria procumbens*, (z familii wrzosowych), według doświadczeń Cahours'a składa się z salicilowo-metylowego eteru. Ten ostatni, to jest metilowy eter, otrzymuje się z drzewnego spirytusu czyli metilo-wyskoku, kwas zaś salicilowy, pier-

(*) Kwas walerjanowy otrzymuje się przez działanie sody kaustycznej na białą olejną pozostałość po wypędzeniu kartoflanego wyskoku.

(**) Tu jest miejsce przypomnieć, co było w przeszłorocznym Tygodniku wspomniano o roślinach z rodzaju *Eschholtzia*, których roztarte liście, łodygi i kwiaty wydają charakterystyczny i bardzo mocny zapach chloryny, albo kwasu wodo-chlorowego.

(Wyd. Tyg.)

wiastkowo otrzymany z kwiatu Tawuły błotnej (Spiraea Ulmaria), robi się też sztucznie, destyllując extrakt kory drzewa Iwy (z rodzaju Wierzby) z kwaśnym Chromianem sody i kwasem siarczanym. Z tego jednego przykładu wnieść śmiało można, że process chymiczny, przez który tworzą się etery o kilku zasadach, czyli etery *składane*, może się też odbywać i na drodze organicznej, w żyjącej roślinie, i ztąd nic nie byłoby dziwnego, jeżeliby wonia wydawana przez owoce, była prostym skutkiem wyrabiania się w nich rozmaitych składanych eterów.

(*Anu. d. Chem. u. Pharm. 1852.*)

* * *

Trzęsienia Ziemi. Na ostatniém posiedzeniu Brytańskiego Towarzystwa Przyjaciół Postępu Naukowego, P. Molle złożył wypadek swych badań o trzęsieniach ziemi, wyrażony w szczegółowem opisie sześciu tysięcy fenomenów tego rodzaju i mappie, przedstawującej miejscowości i kierunek wstrząśnień powierzchni naszej planety. Przytoczymy tu tylko ostateczne wypadki postrzeżeń i badań P. Molle.

Z porównania doświadczeń niedawno czynionych w okolicach Dublinu o szybkości wybuchów prochowych w gruntach piaszczystych i granitowych, ze sposobem w jaki rozchodzą się podziemne wystrzały przy trzęsieniach ziemi, pokazuje się, że sztuczne i naturalne wstrząśnienia zupełnie są do siebie niepodobne; naturalne rozchodzą się w sposobie zupełnie różnym od tego, w jaki się rozchodzą fale dźwięku i huku.

Szybkość wystrzalu prochowego w gruncie piaszczystym jest 965 stop, a w granitowym 1,300 stop na sekundę.

Szybkość sławnego trzęsienia ziemi, które zniszczyło Lizbonę, wynosiła w ogólności 1,994 stop, a w niektórych miejscach dochodziła do 3,200 i 5,280 stop na sekundę.

Szybkość trzęsienia ziemi, zdarzonego w 1819 roku w Cutch, była 1,173 stop na sekundę.

Szybkość trzęsienia ziemi, w 1834 roku, w Nepaul, zmieniała się od 1,000 do 3,000 stop na sekundę.

Ze statystyki trzęsień ziemi, przedstawionej przez P. Molle, daje się widzieć, że celniejsze przypadają w peryodach około połowy wieku, i najczęściej zdarzają się w Grudniu i Styczniu. Są miejsca na kuli ziemskiej, gdzie nigdy trzęsienia ziemi niebyło. Takiemi są Gwinea, Abissynija, Madagaskar i Grenlandya. Lekkie chwianie się ziemi, na tej ostatniej uważane, pochodzi nie od przyczyn wulkanicznych, ale od poruszeń nadbrzeżnych lodów. Przeciwnie, po samym środku między-zwrotnikowej części Oceanu Atlantyckiego, na połowie drogi od wybrzeży Gwinejskiego i Brezylijskiego, prawie pod Równikiem, jest miejsce, uległe nieustającym wstrząśnieniom. Na tém miejscu nie można było dotąd dna zgruntować, choć otaczające morze nie głębsze jest nad 400 brass. Wszystko każe wnosić, że tam, na bardzo wielkiej głębokości, znajdują się paszcze podwodnych wulkanów.

* * *

W Gazecie Londyńskiej *Globe* czytamy: «P. Jones, rodem amerykanin, wynalazł karabin, który, raz nabity, wystrzela 25 razy na minutę, bez nowego nabijania. Ta broń tém jedynie różni się od zwykłej dwururnej strzelby, że rurki są umieszczone nie obok siebie, ale jedna nad drugą. Dwadzieścia pięć kul konicznych, każda ze swym nabojem prochu, wchodzą same, jedna po drugiej, za odprowadzeniem osobnego cyngla, do rurki wierzchnej. Kapsułki, bardzo małe, zawarte w kolbie, same się też nakładają na kominek. Wynalazca przy odbytej probie wystrzelił 20 razy w ciągu minuty i podejmuje się wystrzelić w ciągu pięciu minut, licząc w to i nabijanie, 125 razy. Wynalazek ten jest teraz właśnie roztrząsany i doświadczany przez Komitet wojskowy.

* * *

Największy ze znanych samorodków złota, znaleziony został w końcu roku przeszłego w Australii, około Wallawa, przez negra, służącego u Doktora Kerr. Samorodek waży *106 funtów angielskich* i zamknięty jest, jak w oprawie, w bryle kwarcowej, która miała stopę średnicy. Ta ogromna sztuka drogiego kruszcu złożona została przez P. Kerr w Australijskim Banku *Union*. Murzyn, prawdziwy filozof praktyczny i brat jego, oddali ten skarb, za dwie trzody owiec, dwa wierzchowe konie, kilka racyj żywności i sprzężaj wołów, którym będą uprawiali kawałek gruntu pod maiż i kartofle, uszczęśliwieni z tak dobrego targu.

* * *

List z Hamburga, z dnia 11 Marca, zawiera co następuje: «Wczora, w samo południe, kiedy Giełda Hamburska była pełna osób traktujących interessa handlowe, weszli dwaj dobosze w kostiumach i bębnili przez dziesięć minut; potém po nad głównem wejściem do sali Giełdowej przybito wielką czarną tablicę, na której wielkiemi białemi literami napisane jest imię i nazwisko jednego kupca Hamburskiego, który w tych dniach, ogłosiwszy się za bankruta, uciekł, zostawując swoje interessa w największym nieładzie, nakoniec po przybiciu tej wiechy, dzwoniono przez całe dwie godziny w jeden ze dzwonów wieży Giełdowej, zwany *Dzwonem Hańby* (Schandglocke).

«Te trzy kary, składające co się tu nazywa *exekucyą* bankruta złej wiary, ustanowione są przez prawo, które datuje jeszcze z wieku XIV, kiedy Hanza, czyli Związek hanzeatycki, był na najwyższym szczeblu swego znaczenia i potęgi z tą różnicą, że w owym czasie, prócz opisanych obrzędów, palono nadto przez Kata, na placu publicznym, Listy obywatelstwa i Patent kupiectwa, winnemu służące.

«Czarna tablica pozostanie nad drzwiami Giełdy przez trzy miesiące i dzień jeden.»

Позволяется печатать. 14 Апрѣля 1852 года. *Ценсоръ Н. Ахматовъ.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.